

ת"פ 36263/05/21 - מדינת ישראל נגד רמזי עטאונה ע"י, חלדון אבו חאמד ע"י, קוסאי אלעמור, האני מוראד ע"י

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 36263-05-21 מדינת ישראל נ' עטאונה ואח'

בפני בעניין: כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא
המאשימה מדינת ישראל
ע"י המתמחה איילה סויסה

נגד
הנאשמים

1. רמזי עטאונה ע"י ב"כ עוה"ד נאצר אלעטאונה
2. חלדון אבו חאמד ע"י ב"כ עוה"ד אבו ג'אמע בשם עו"ד אדם אבו חמד
3. קוסאי אלעמור
4. האני מוראד ע"י ב"כ עוה"ד עודה אבו ג'אמע

גזר דין

רקע

1. הנאשמים שבפני הם נאשמים 1, 2 ו- 4 בכתב האישום. עניינו של נאשם 3 נדון בפני מותב אחר. נאשמים 1 ו-2 הורשעו בהכרעת דין מיום 30.6.22, בהתאם להודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן. נאשם 4 הורשע בהכרעת דין מיום 18.07.22, בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן, ולאחר שהושלמה שמיעת הראיות בעניינו. הנאשמים הורשעו בעבירות כדלקמן:
נאשם 1 - התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין ותקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין.
נאשם 2 - התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין והפרעה לשוטר לפי סעיף 275 לחוק העונשין.
נאשם 4 - התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין.
2. ברקע לביצוע העבירות, אירועי הפרות סדר שהתרחשו ברחבי הנגב במקביל למבצע "שומר חומות", במהלך חודש מאי 2021. בתאריך 11.05.23 אחר הצהריים התקיימה ברחבת המעונות באוניברסיטה "בן גוריון" התקהלות אשר הסלימה להתפרעות אלימה הכוללת קריאות מתסיסות ידוי אבנים לעבר אזרחים ובהמשך לעבר שוטרים.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמים שבפני השתתפו בהתפרעות אך לא מיוחס להם כי יידו אבנים בעצמם.

לנאשם 1 מיוחס שכאשר פנה אליו שוטר אמר לו: " **תהיה גבר תוריד את המדים**". בתגובה הודיע לו השוטר שהוא עצור ואז מתפרעים שהיו במקום חסמו את דרכו של השוטר והכו אותו. בהמשך לכך תפס שוטר אחר את נאשם 1 והודיע לו שהוא עצור. בתגובה תקף נאשם 1 את השוטר בכך שנשך אותו בחזהו.

לנאשם 2 מיוחס שהפריע לשוטר שניסה לעצור אותו בכך ששלח את ידיו ורגליו לכל עבר במהלך ההתפרעות, והתעלם מהוראת השוטר לחדול ממעשיו. בהמשך התנגד למעצרו באופן אקטיבי תוך כדי דחיפות באמצעות ידיו ורגליו.

לנאשם 4 לא מיוחסים מעשים נוספים מעבר להתפרעות בעצם ההשתתפות בהתקהלות.

3. להשלמת התמונה יצוין כי **נאשם 3** בכתב האישום הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון כבר בדיון המקדמי בתאריך 05.10.21 בעבירות התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין והפרעה לשוטר לפי סעיף 275 לחוק העונשין. על פי כתב האישום המתוקן בעניינו של נאשם 3, הנאשם הגיע למקום מלימודיו בצפון הארץ והתבקש על ידי שוטר להמתין בסמוך למקום ההתקהלות. מספר דקות לאחר מכן, הדף הנאשם מאחור את השוטר אשר ביקש לעצור את נאשם 1 כמתואר לעיל, במטרה למנוע זאת ממנו. בהמשך לכך, הנאשם נעצר.

גזר הדין בעניינו של נאשם 3 ניתן בתאריך 20.07.2022 בפני מותב אחר. בית המשפט החליט לקבל את המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעתו והוטלו עליו 180 שעות של"צ, וצו מבחן למשך 18 חודשים. לא הוגש ערעור על גזר הדין.

4. בעניינם של שלושת הנאשמים שבפני הוגשו תסקירי שירות המבחן.

תסקיר מיום 28.12.2022, בעניינו של נאשם 1 - הנאשם רווק, כבן 25, מתגורר בבית הוריו בחורה, שוהה בתנאים מגבילים. מזה כ- 4 חודשים עובד כמדריך בתנועת נוער בחורה ובשנים האחרונות עובד לסירוגין במסעדות בעיר בבאר שבע במקביל ללימודיו. הנאשם משלים את שנת לימודיו החמישית בלימודי הוראה. אביו של הנאשם עובד כסגן מנהל בבית ספר בחורה ואמו עובדת כעוזרת בגן ילדים בחורה. מתוארת משפחה נורמטיבית, קשרים תקינים בין בני המשפחה, תמיכה ועזרה הדדית.

לאחר לימודיו הנאשם השתלב בשנת פעילות בעמותה של תנועת הנוער שמטרתה פיתוח דור חדש של מנהיגות בקרב צעירים במגזר הבדואי והובלת הליכי שינוי במגזר הבדואי. הנאשם ציין כי הוא הזדהה עם ערכי העמותה ושואף לקירוב וחיבור בין משפחות שונות במגזר ובין האוכלוסייה הערבית לאוכלוסייה היהודית. הנאשם המשיך בפעילות במסגרת העמותה וכיום עובד בה. במקביל הנאשם התרשם לשנת התמחות במסגרת לימודיו שתפקידה ללוות סטודנטים מצטיינים אך בשל ההליך הפלילי לא השתלב בהוראה בבית ספר ולכן לא יכול להתחיל את שנת ההתמחות. הוצגו בפני שירות המבחן מכתבי המלצה שונים ולפיהם הנאשם הוכיח מצוינות בכל ההיבטים ועולה המלצה כי מדובר בבחור איכותי ששינוי ושיפור החברה עומדים לנגד עיניו והציפיות ממנו גבוהות בכל התחומים.

הנאשם מסר שהכיר את נאשם 3 מתכנית הבוגרים של העמותה ושלל היכרות מוקדמת עם נאשמים 2 ו-4.

לדבריו ביום האירוע חלף על פני שוטרים שהזהירו אותו מההפגנה והמליצו לו לעזוב את המקום, הוא בחר לעמוד בצד הדרך ולדבריו לא יכול היה לחזור לאחור בשל אירוע אלים וחסימת הדרך על ידי המשטרה. לדבריו, בשלב מסוים נענה לפניית מרצה להשתתף בצילום משותף של יהודים וערבים כמחאה נגד ההפגנות ובעד דו קיום ושלוש. זמן קצר לאחר מכן, החלו סביב צעקות, הוטלו רימוני עשן והלם והוא נעצר. בתחילה הנאשם מסר שלא ידע שמדובר בשוטרים שהיו לבושים אזרחי וחשב שמדובר במפגינים יהודים שמנסים לפגוע בו ולכן הביע תוקפנות. בהמשך אישר שהבין שמדובר בשוטרים והבין שהסתבך באופן לא מתוכנן, חשש ממעצר שייגדע שאיפותיו ולכן הביע התנגדות ותוקפנות. כמו כן, מסר שמדובר היה בתקופת צום הרמדאן והוא חש עייפות פיזית ולחץ ורצה לברוח מהסיטואציה. הנאשם חזר וטען למקריות בביצוע העבירות ושלל כוונת תחילה או תכנון מקדים. השוטרים ראו בו בטעות חלק מההמון המפגין. הנאשם שלל עמדות עוינות כלפי יהודים או כלפי גורמי אכיפת החוק ומסר שלא חווה תחושות גזענות או אפליה. הנאשם מתחרט, בדיעבד שהגיע למקום וכן מתחרט על התוקפנות שהפגין כלפי השוטרים.

שירות המבחן הצביע על סיכון מסוים הנובע מאי בהירות מצדו של הנאשם לגורמים שהובילו אותו למעורבות בעבירות וגרמו לו להסתכן ולפעול באלימות כלפי השוטרים. צוין כי מדובר בהתנהגות שאינה עומדת בהלימה לאורח החיים המתון והחיובי שהוא מנהל ולאידאולוגיה שהוא משייך לעצמו. שירות המבחן מתרשם שהאירוע אינו משקף את אישיותו של הנאשם או את התנהגותו בדרך כלל והסיכון אינו משמעותי.

ההמלצה היא להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף 180 שעות על פי תכנית שנבנתה עבורו. שירות המבחן ממליץ על ביטול ההרשעה משיקולי השיקום שפורטו בהעדר רקע קודם בפלילים ולנוכח העובדה כי אם תיוותר הרשעתו לא יוכל לשמש בתפקיד מורה במערכת החינוך, דבר שיפגע בו באופן קונקרטי, ייגדע עתידו התעסוקתי בעבורו הוא אומר רבות והדבר מהווה עבורו מקור להגשמה עצמית ולעשייה חברתית חיובית.

5. **תסקיר מיום 01.01.23 בעניינו של נאשם 2-** הנאשם כבן 25, רווק, מתגורר בבית אמו בלקיה, עובד מזה 3 חודשים בתחנת דלק, שני הוריו גרושים, חולים ואינם עובדים. צוינו קשרים מורכבים בין בני המשפחה. תוארה התמודדות רבת שנים עם מצוקה כלכלית בעתיה נדרש לעבוד ולסייע בפרנסת המשפחה. אביו עזב את הבית כשהיה בן 9 בעקבות נישואיו לאישה נוספת והדבר גרם למשבר במשפחה. מאז גיל 13 ועד היום הנאשם הוא המפרנס היחיד לאמו ולאחיו הקטנים. הנאשם שיתף באלימות פיזית, מילולית וכלכלית שחוה לאורך ילדותו מאחיו הגדול ומאביו. הנאשם בנתק מאח זה, אך בשל מצבו הרפואי של אביו מרגיש מחויבות לסייע לו כיום באופן יומי. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות ותיאר לימודים במקביל לעבודה קשה ומאמץ להשלים את לימודיו. הנאשם הצטרף לתנועת הצופים בגיל 13 והתנדב בה עד גיל 20 מזה כ- 8 שנים התנדב בעמותה לצעירים עם מוגבלות פיזית כמדריך נוער. הנאשם עובד ברצף במקומות עבודה שונים מגיל צעיר מאוד.

הנאשם מתאר מוגבלות פיזית מסוימת כתוצאה מקיבוע לקוי של רגלו לאחר נפילה כפעוט.

הנאשם תיאר תקופות של מחסור כספי ולקיחת אחריות לפרנסת המשפחה בהלוואות שנטל לרכישת מזון וסיפוק צרכיו של אחיו הקטנים.

הנאשם הביע מחויבות לאחדות משפחתית אך הסתבך בחובות מתוך חוסר ידע וקושי לנהל קונפליקטים בתא המשפחתי.

באשר לאירוע הנאשם ציין כי ביום האירוע היה במקום עבודתו והתקשר אליו מכר לבשר לו שאחיו סטודנט באוניברסיטה נעצר על רקע התפרעויות. הנאשם הגיע למעונות לקחת את חפציו של האח ובדרכו החוצה שוחח עם שוטר שלא אפשר לו לצאת ואמר לו להמתין עד להירגעות המצב.

לדבריו, בשלב כלשהו נזרקה אבן לעברו והוא בתגובה הרים אותה וזרק אותה חזרה. באותה עת נזרק רימון לפיזור הפגנה ושוטר לבוש אזרחי ניסה לעצור אותו. לדבריו היה מבולבל, חשב שמדובר באזרח שמנסה לפגוע בו ולכן התנגד למעצרו.

הנאשם ביטא חרטה על מעשיו והציג עמדות חיוביות כלפי כוחות הביטחון וגורמי ממסד.

הנאשם הביע עמדה שואפת לשלום, רואה עצמו פעיל חברתי לטובת נוער בסיכון והציג עמדות המתנגדות לכל סוג של גזענות ואלימות.

שירות המבחן התרשם מאדם חיובי עם קשיים רבים ברקע אשר פגעו בו ובתחושת המוגנות שלו. ההתרשמות היא כי הקשר עם שירות המבחן אפקטיבי ומביאים להכרה בדפוסי התנהלותו אשר מעכבים את התקדמותו. לאור היכולות הטובות של הנאשם ומאפייניו החיוביים והנורמטיביים שירות המבחן ממליץ להטיל על הנאשם ענישה שיקומית של של"צ בהיקף 180 שעות על פי תכנית שתוגש לבית המשפט אם תתקבל ההמלצה. שירות המבחן ממליץ לשקול את ביטול הרשעת הנאשם, נמסר כי הנאשם מעוניין לחזור לעבודה עם נוער בסיכון באמצעות מחלקת הרווחה של לקיה אשר מסרה לו כי יוכלו לגייס אותו שוב לעבודה אם לא יורשע בדין. לאור הרקע של הנאשם בעבודה ובהתנדבות שירות המבחן ממליץ שלא לצמצם את שאיפותיו ואפשרויות התעסוקה שלו.

6. **תסקיר מיום 25.03.23 בעניינו של נאשם 4** - הנאשם בן 24, רווק, מתגורר בבית הוריו בטמרה, עובד כמהנדס חשמל בחברה פרטית, הרקע המשפחתי נורמטיבי, אחיו משולבים במסגרות חינוך ואחיותיו הגדולות סיימו לימודים אקדמיים. הנאשם השלים לימודי תואר ראשון בהנדסת חשמל באוניברסיטת בן גוריון בשנת 2022 ותיאר שגרת חיים של עבודה והשקעת מאמץ לקידום עצמי והתפתחות לימודית ומקצועית.

הנאשם מקבל אחריות מלאה לביצוע העבירה ומביע צער וחרטה, הסביר, שהסתבך באירוע בהיותו מתגורר במעונות הסטודנטים אך ציין כי התקשה להתרחק מהאירוע או להימנע מלהשתתף בו. לדבריו, התנהגותו נבעה מביטוי רגשי והוא פעל באופן אימפולסיבי ללא הפעלת שיקול דעת או חשיבה על משמעות התנהגותו. הנאשם הכיר בחומרת מעשיו ובפגיעה שגרם בין היתר לשלום ולביטחון הכללי.

הנאשם שלל מאפיינים אלימים או התנגדות לגורמי סמכות או לשלטונות ושלל הזדהות עם קבוצה אידיאולוגית או דתית מסוימת כמו כן, שלל מעורבות בהתפרעויות בדרך כלל.

שירות המבחן שקל כגורמי סיכון את התנהגות הנאשם ללא שיקול דעת וההתרשמות ממאפייני אישיות ילדותיים התואמים את גיל ההתבגרות בו נמצא ומתאימים לחוסר יציבות בגיבוש זהות עצמית.

שירות המבחן שקל כגורמי סיכוי את יכולותיו וכישוריו של הנאשם, את מאמציו עד כה, את הרקע המשפחתי הנורמטיבי ואת העובדה שהוא מצוי בתהליך של ביסוס חייו באופן תפקודי ותקין. כן נלקחה בחשבון קבלת האחריות המלאה והכרה בחומרת מעשיו. הרושם הוא כי הנאשם מורתע מההליך הפלילי אשר חידד עבורו גבולות והוא מוכן לשאת במחיר

העונשי על כך. לדעת שירות המבחן קיים סיכון נמוך להישנות התנהגות אלימה ברמת חומרה נמוכה.

שירות המבחן ממליץ על ענישה שיקומית שתסייע בהפחתת הסיכון תוך שתאפשר להמשיך בעבודתו וקידום עצמו. ההמלצה היא לצו של"צ בהיקף נרחב של 350 שעות והתחייבות כספית משמעותית.

הנאשם סבור שהרשעתו עלולה לפגוע בו ובהמשך העסקתו כמהנדס חשמל ולצמצם את האופציות התעסוקתיות שיעמדו לרשותו. לכן ההמלצה היא לצמצם את ההשלכות שעלולות להיות להרשעה ולבטל את ההרשעה.

טענות הצדדים

7. המאשימה הגישה טיעוניה לעונש בכתב (במ/3 בעניין נאשמים 1 ו-2 , במ/4 בעניין נאשם 4).

המאשימה הדגישה את ייחודיות נסיבות העבירה בתקופה שבה מדינת ישראל מנהלת במקביל מערכה צבאית בעזה ומתמודדת עם הפרות סדר מבית הכוללות פעילות אלימה כלפי המדינה, סמליה וכוחות הביטחון. לעניין זה הפנתה לבש"פ 5066/21 מדינת ישראל נ' חלאף.

המאשימה טוענת לחומרת הנסיבות ולצורך בהעברת מסר של גינוי ושל הרתעה שכן מעשי הנאשמים, אף שלא כוונו ישירות כלפי שוטרים, הרי שלקחו חלק בהתפרעויות שהיו מכוונות כנגד שוטרים.

המאשימה הדגישה את היקף התופעה בגינה הוגשו 322 כתבי אישום כנגד 554 נאשמים ברחבי הארץ.

המאשימה עמדה על הערכים המוגנים שנפגעו במקרה זה, בהם השמירה על שלטון החוק והסדר הציבורי, ההגנה על שלום וביטחון הציבור ועל ביטחונם ושלמות גופם של שוטרים, לצד הפגיעה ביכולתם לבצע את עבודתם.

המאשימה טוענת כי הנזק הפיזי או הרכושי באירועים מאין אלה מתגמד לעומת הנזק לזכות היסוד של הציבור הישראלי לתחושת ביטחון.

ביחס לנאשמים 1 ו-2 נטען כי מידת הפגיעה שלהם בערכים גבוהה וביחס לנאשם 4 נטען כי מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים גבוהה עד מאוד. נטען, כי הנאשמים השתתפו בהתפרעות פרועה, אלימה וחסרת רסן שכוונה בין היתר כנגד שוטרים.

מעשים אלה מלמדים על זלזול בוטה בשלטון החוק, מערערים את יציבות משטר החיים ומעודדים אחרים לפעול בדרך זו.

המאשימה הפנתה לאסמכתאות ולאורן סבורה כי מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לשנת מאסר; בעניינו של נאשם 2 בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לשנת מאסר; בעניינו של נאשם 4 בין 5 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לשנת מאסר. הכל בצירוף עונשין נלווים, מאסר על תנאי מרתיע וקנס כספי משמעותי.

המאשימה סבורה כי אין מקום להשוות בין נאשמים 1 ו- 2 לנאשם 3 לאור חלקם היחסי במעשים. מעשיהם של נאשמים 1 ו- 2 חמורים יותר בעוד שנאשם 3 הגיע לאחר ההתקהלות ולא היה מהמתקהלים בראשית האירוע.

המאשימה לוקחת בחשבון ביחס לכלל הנאשמים את גילם הצעיר, והעדר הרשעות קודמות. ביחס לנאשם 4, נטען כי מהתסקיר עצמו לא עולה כי עבר תהליך שיקום או טיפול משמעותי וסבורה כי קיים פער בין גוף התסקיר להמלצה. המאשימה סבורה שיש באמור בתסקירי שירות המבחן כדי להצדיק הטלת עונש בתחתית מתחם הענישה וביחס לנאשם 1 יש לחייבו גם בפיצוי לשוטר. המאשימה מדגישה את האינטרסים של הרתעת היחיד והרבים ומבקשת להטיל על הנאשמים עונשי מאסר בעבודות שירות בהתאם לתחתית המתחמים אליהם טענה.

8. **באי כוח הנאשמים** עתרו לקבל את המלצות שירות המבחן.

ב"כ נאשם 1 - הציע להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף נרחב יותר מזה שהמליץ שירות המבחן. הודגש כי מבלי להקל ראש בחומרת המעשים בכתב האישום המתוקן לא מיוחסת לנאשם חבלה או פגיעה לשוטר. הודגש כי נאשם 1 מצדיק לפעול בעניינו כחריג לכלל לאור התסקיר. הנתונים שהובאו בתסקיר מלמדים כי אימוץ ההמלצה תשרת את האינטרס הציבורי טוב יותר מהדגשת שיקולי ההרתעה. הנאשם מתבייש בעבירה, שירות המבחן מעריך שרמת הסיכון העתידית היא לא משמעותית. נמסר כי העבירות הן בפער לאישיותו של הנאשם והתנהגותו עד כה ומדובר במעידה חד פעמית. הנאשם מונה מרצון לעזור לאחרים בעתיד והסתבכותו באירוע רחוקה מלבטא את השקפותיו או את אורח חייו. הנאשם הוכיח שפניו לחיים נורמטיביים עוד טרם העבירה. לדעת ההגנה אסמכתאות אליהן הפנתה המאשימה חמורות יותר מענייננו אך העיקר בטיעון הוא העתירה לסטות ממתחם העונש ההולם ולקבל את ההמלצה וביטול ההרשעה. הודגש כי הנאשם היה עצור 17 ימים ושהה בתנאי מעצר בית 4 חודשים וההליך הרתיע אותו. הנאשם מבקש לשלם פיצוי כרכיב עונשי נוסף.

הנאשם בעצמו הביע צער על מעשיו ציין שהוא לא אדם כזה והאירוע היה חמור והוא מבקש לחזור ולהשתלב בחברה ולחיות ביחד יהודים וערבים ורוצה ללמד אנשים ללמוד מהטעויות שלו ולהמשיך במסלול שבחר.

9. **ב"כ נאשם 2** - ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן בתסקיר שהוא חיובי ביותר בכל היבטיו. הנאשם למרות הרקע המפורט בתסקיר מסייע למשפחתו, מתנדב בעמותה 8 שנים וחיובי ביותר. נטען כי אסמכתאות אליהם הפנתה המאשימה חמורות יותר ואינן רלוונטיות למקרה זה.

הנאשם בעצמו הביע צער על מה שקרה, הכיר בחומרת העבירה והוא אומר לכל מי שמסביבו שהוא עשה טעות ולא רוצה שאף אחד יעבור את החוויה הזו ויעשה את אותה טעות

10. **ב"כ נאשם 4** הגיש מכתבי המלצה בעניינו של הנאשם (נ/4) התומכים באמור בתסקיר שירות המבחן לגבי פעילותו החברתית וההתנדבותית, עובר לאירוע שבכתב האישום ועד היום. כן הוצגו מסמכים כי לנאשם תואר בהנדסת חשמל והוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים וכן מכתבי המלצה מהאוניברסיטה.

נטען, לעניין הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, כי הנאשם לא הגיע למקום מתוך כוונה או אידיאולוגיה, אלא נקלע למקום ולקה בהפעלת שיקול הדעת. כשהגיע למקום מקניות הבחין בהתקהלות ולא ידע מה הסיבה לה. הנאשם אינו

אדם אלים ולא הפגין אלימות. הודגש, כי נאשם זה הורשע אך בעבירת התפרעות בגין נוכחותו. הודגש הרקע הנורמטיבי של הנאשם והדרך שעשה להתפתחות אישית ולקידום בחיים. הנאשם אינו מזדהה עם העבירה שביצע, מתחרט עליה, מורתע מאד ממעורבותו בהליך ופניו קדימה. הנאשם מבקש מבית המשפט לאפשר את המשך התקדמותו בחיים ולהצליח בכל המישורים. נטען, כי עניינו של נאשם זה דומה לעניינו של נאשם 3, לגביו קיבל מותב אחר המלצה שיקומית של שירות המבחן וביטל את הרשעתו.

בהקשר זה נטען, כי האסמכתאות אליהן הפנתה המאשימה חמורות יותר מעניינו ואין ללמוד מהן על מתחם הענישה המתאים למקרה זה. צוין, כי הנאשם היה במעצר ממש 12 ימים ולאחר מכן כשנה וחצי במעצר בית.

נאשם 4 בעצמו מסר, כי הוא סומך על בית המשפט בהחלטתו ומבקש מבית המשפט לאפשר לו להתקדם בחייו ובאופן שלא ימנע ממנו להתקבל לעבודה בחברת החשמל. הנאשם התייחס לעיכוב ולנזק שכבר נגרמו לו כתוצאה מההליך, שעכב את סיום לימודיו והכשרתו.

קביעת מתחם העונש ההולם:

11. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

12. בבתי המשפט נדונו עד כה עשרות תיקים שעניינם אירועים שונים של השתתפות בהפרות סדר במהלך מבצע "שומר חומות" ואלימות כלפי שוטרים ואזרחים אגב כך. למעשה, התפתח בבית המשפט כבר מעין 'מיקרו-קוסמוס' של פסיקה נוהגת באופן שמייצר מידה רבה של ציפיות וודאות לצדדים לגבי מתחמי הענישה והתוצאה העונשית שייקבעו באירועים אלה.

חרף האמור המאשימה ממשיכה ומעמידה בפני בית המשפט טיעונים 'גנריים' ועותרת למתחמי ענישה בלתי מבוססים שנדחים פעם אחר פעם. המאשימה אינה מתאימה את טיעוניה לפסקי הדין שניתנים בפועל אך גם אינה מערערת על גזרי דין ואינה מבקשת מערכת הערעור להעמיד את מתחמי הענישה ואת הענישה בפועל ברף גבוה יותר. התוצאה העיקרית של התנהלות זו היא בזבוז ניכר של זמן שיפוטי בשמיעת טיעונים וכתובת פסקי דין שתוצאתם ידועה מראש.

13. בית המשפט מפנה, איפוא, לסקירות הנורמטיביות שנכתבו במקרים אחרים והדגשים שניתנו לפגיעה בערכים המוגנים, בפרט בתקופת לחימה כאשר כוחות הביטחון פועלים להגנה על ביטחון הציבור ומנהלים במקביל מתקפה מבית ומחוץ. כן התייחס בית המשפט לחובה להציב גבולות ברורים להתנהגות פורצת גבולות ואלימה במהלך הפגנות חוקיות והחשיבות שיש בהרתעת התנהגות עבריינית ואלימה, דווקא מתוך רצון להגן ולאפשר הפגנות והבעת עמדות פוליטיות וביקורת, בפרט בעיתות משבר ומחלוקת.

ראו לעניין זה הסקירות הנורמטיביות וכן פירוט אסמכתאות בדבר הענישה הנוהגת במקרים הבאים שניתנו בעת האחרונה:

ת"פ 34529-05-21 **מדינת ישראל נ' אלטורי**

ת"פ 30057-05-21 **מדינת ישראל נ' קוידר**

ת"פ 37387-05-21 **מדינת ישראל נ' קסיקה**

ת"פ 37455-05-21 **מדינת ישראל נ' בונקר**

ת"פ 37424-05-21 **מדינת ישראל נ' קולומנקו**

14. במקרה שבפניי יש לבצע אבחנה בין שלושת הנאשמים בשים לב להבדל בעבירות בהם הורשעו, מידת האקטיביות של התנהגותם פורצת הגבולות והנזקים שנגרמו כתוצאה מהתנהגותם.

עניינו של נאשם 1 חמור מבין השלושה. התנהגותו כוללת התבטאות בוטה בעלת אופי מתריס כלפי שוטר וכן תקיפה פיסית של שוטר בכך שנשך אותו בחזהו אגב ביצוע מעצרו.

בעניינו של נאשם זה ראו, מלבד האסמכתאות שלעיל גם ת"פ 29859-01-22 בעניין **אשוי** וסקירת הפסיקה המקיפה שבו הורשע הנאשם במספר עבירות הקשורות בהתעמתות עם שוטרים אגב ביצוע תפקידם (שלא על רקע הפגנות), ובכלל זאת נשיכה של שוטר. התנהגות הנאשם באותו מקרה היתה חמורה יותר מעניינו של נאשם 1 ונקבע שם מתחם ענישה של 7-18 חודשי מאסר.

עניינו של נאשם 2 מצוי בדרג הביניים מבין השלושה מבחינת התנהגותו כלפי השוטרים והוא דומה מבחינת נסיבותיו (מעט חמור יותר לעניין טיב ההתנגדות למעצר שהופעלה כלפי השוטרים, אך ללא החזקת סכין) לעניין **בונקר** הנ"ל, שם נקבע מתחם ענישה של 4-12 חודשי מאסר בפועל; וכן חמור אך מעט פחות מעניין **אלטורי** הנ"ל מבחינת נסיבות ביצוע העבירה גם שם נקבע מתחם ענישה דומה. כך גם עניין **קסיקה** שלעיל.

עניינו של נאשם 4 חמור פחות מבין השלושה מבחינת נסיבות ביצוע העבירה והוא דומה בנסיבותיו לעניין **קולומנקו** הנ"ל, שם נקבע מתחם ענישה המתחיל במאסר צופה פני עתיד ועד תשעה חודשי מאסר.

בבחינת חלקם היחסי של הנאשמים במסכת העובדתית, השוואתה אל מקרים דומים בנסיבותיהם בפרט באירועים בתקופת מבצע "שומר חומות" וסקירות הפסיקה המקיפות בפסקי הדין שאוזכרו לעיל יש לקבוע את מתחמי הענישה הבאים במקרה זה:

בעניינו של נאשם 1 - מתחם המתחיל מחמישה חודשי מאסר הניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד 15 חודשי מאסר, וענישה נלווית.

בעניינו של נאשם 2 - מתחם המתחיל משלושה חודשי מאסר הניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד שנת מאסר, וענישה נלווית.

בעניינו של נאשם 4 - מתחם המתחיל מענישה צופה פני עתיד ועד תשעה חודשי מאסר, וענישה נלווית.

סטייה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ושאלת ביטול ההרשעה :

15. בעניינם של שלושת הנאשמים שבפניי נדרש דיון בשיקולי השיקום, שסוגיית ביטול ההרשעה שזורה בהם. ביחס לשלושתם המלצת שירות המבחן שירות המבחן דומה והיא הטלת צו של"צ וביטול ההרשעה.

בעניין זה על בית המשפט לקיים דיון פרטני ונפרד בנסיבותיו של כל נאשם ונאשם, אך בד בבד קיימים גם שיקולי אחידות הענישה בשים לב לעניינו של נאשם 3 אשר עניינו הסתיים בביטול ההרשעה בפני מותב אחר.

המאשימה סבורה כי אין מקום להשוואה בין הנאשמים שבפניי, ובפרט נאשמים 1 ו-2 ובין נאשם 3 שהרשעתו בוטלה, בשל ההבדל בנסיבות ביצוע העבירות בעניינם וכיוון שלא היה מן המתקבלים בראשית האירוע. עיינתי בכתב האישום המתוקן בעניינו של נאשם 3 ובכל הכבוד טיעון המדינה אינו ברור וקשה לקבלו כלשונו.

נאשם 3 הורשע בכך, שהגיע למקום בסמוך לפני השעה 18:00, לא נענה להוראת שוטר להמתין בסמוך למקום ההתקהלות וכשראה שוטר מנסה לבצע את מעצרו של נאשם 1, ניסה למנוע את מעצרו ואז התנגד למעצרו וניסה לחמוק מהשוטרים.

המאשימה מייחסת משקל רב לעצם ההשתתפות בהתקהלות ורואה בכך את ציר האבחנה בין נאשם 3 ליתר הנאשמים. איני רואה עין בעין עם המאשימה לעניין זה. הציר הנורמטיבי הרלוונטי, בפרט לבחינת שאלת ביטול ההרשעה, איננו עצם ההתקהלות, גם אם כרוכה במחאה חריפה, אלא בנכונות של האזרח לפעול באופן פורץ גבולות כלפי גורם סמכות ולהפעיל כלפיו אלימות. במובן זה, בכל הכבוד, עניינו של נאשם 3 חמור יותר מעניינו של נאשם 4 ודומה לעניינו של נאשם 2.

בנוסף, עיון בגזר הדין בעניינו של נאשם 3 מלמד, כי שם טענה המאשימה למתחם ענישה המתחיל מחמישה חודשי מאסר, כפי שטענה ביחס לנאשם 4 בעניינו, אף שכזכור לנאשם 4 לא מיוחסת הפעלת כח כלשהי מלבד ההשתתפות בהתקהלות.

16. עיון בתסקירי שירות המבחן מלמד, כי שלושת הנאשמים נוטלים אחריות מלאה על מעשיהם. ביחס לשלושתם התנהלותם בכל היבטי החיים עובר לאירוע היתה נורמטיבית לחלוטין ואף מעל לשכיח. מדובר במי שנטלו חלק אקטיבי במסגרות חברתיות והתנדבותיות ושירות המבחן מתרשם כי מעורבותם באירוע חריגה להתנהלותם הכללית ואינה משקפת את עמדותיהם ואת התנהגותם הרגילה. כן התרשם שירות המבחן, כי שלושת הנאשמים, כל אחד בדרכו, מתחרט על מעורבותו באירוע, מורתע מההליך ושילם מחירים אותם הפנים בגין מעורבות זו.

ביחס לשלושת הנאשמים ההמלצה היא לבטל את ההרשעה הן משיקולים כלליים הנובעים מההתרשמות מהצעירים כמפורט לעיל והן מחשש לפגיעה בעתידם אם תיוותר ההרשעה על כנה:

בעניין נאשם 1 כדי שלא לסכל את שילובו כמורה במערכת החינוך

בעניין נאשם 2 כדי שלא לסכל את המשך עבודתו במחלקה לנוער סיכון במחלקת הרווחה

בעניין נאשם 4 כדי שלא לצמצם את אפשרויות התעסוקה שלו כמהנדס חשמל

כידוע, ביטול הרשעה שמור רק למקרים חריגים ומיוחדים בהם בית המשפט מתרשם, כי הנזק שייגרם לאדם ולחברה כתוצאה מהותרת ההרשעה על כנה עולה על התועלת שבביטולה. בעניין זה בית המשפט בוחן באופן דו-שלבי האם המעשה שביצע הנאשם מאפשר באופן עקרוני ביטול הרשעה והאם הותרת הרשעה על כנה צפויה לגרום לנאשם נזק ממשי ומוחשי. הדיון השיפוטי בסוגיית ההרשעה אינו טכני או דיכוטומי והוא נעשה תוך איזון הדדי בין השיקולים הרלוונטיים השונים בדרך שכונתה בפסיקה הנוהגת 'מקבילית הכוחות': ככל שהעבירה שבוצעה חמורה יותר, עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים משמעותית יותר והנזק שנגרם בגינה רב יותר כך תידרש הוכחת פגיעה בעוצמה רבה יותר בעתיד הנאשם על מנת להביא לביטול ההרשעה.

17. בעניינו של נאשם 3, שהרשעתו בוטלה נמצא, כי קיים דמיון רב בין נתונו האישיים למאפייניהם של שלושת הנאשמים שבפניי, ובפרט של נאשמים 1 ו-2. מדובר בסטודנט ללימודי חינוך, שהוצגו בעניינו מסמכים המלמדים על רקע נורמטיבי, היותו מצטיין בתחומו והיות המעורבות באירוע מנוגדת לערכיו ולהתנהלותו בדרך כלל. אף שלא הוצגו אסמכתאות למידת הוודאות של הפגיעה בעתידו של הנאשם כתוצאה מאי-ביטול הרשעתו בית המשפט קבע, כי הותרת ההרשעה על כנה ודאי תכתים את עתידו בצורה קשה וכי במכלול הנסיבות אין הצדקה לכך.

עיינתי היטב בגזר הדין של חברי, כב' השופט דורון, ומצאתי כי קשה להצדיק אבחנה מהותית בין פסק דינו לעניין נאשם 3, שכאמור המאשימה השלימה עמו, ובין המקרה שבפניי. בפרט בכל הנוגע לנסיבותיהם האישיות של נאשמים 1 ו-2, הדברים שנכתבו בגזר הדין נכונים גם לגביהם:

"מדובר במי המגיע ממגזר שממילא מאופיין בהעדר כמות מספקת של אנשים כדמות הנאשם, היכולים לשמש בעתיד לבוא מגדלור של אור חיובי בזה. כאשר בית המשפט בוחן הדברים, הרי שאין הוא יכול להתעלם מהעובדה כי הותרת הרשעת הנאשם על כנה, לא הולמת את האינטרס הציבורי, לפחות באותו אופן בה אינה הולמת האינטרס האישי של

הנאשם"

18. כפי שיוסבר להלן, מלאכת היישום הפרטנית לכל אחד מהנאשמים שבפניי מובילה למסקנה כי בסופו של דבר, בעניין שלושתם מוצדק ביטול ההרשעה והטלת ענישה שיקומית באופייה.

עניינו של **נאשם 2** דומה במאפייני העבירה לעניינו של נאשם 3 ודומה במידה רבה גם במאפיינים האישיים והאישיותיים. ההבדלים שבין השניים אינם מצדיקים יחס איכותי ונורמטיבי שונה ועל כן התוצאה העונשית מתבקשת משיקולים רגילים של אחדות הענישה. למעשה, מצופה היה כי המאשימה עצמה תקבל מראש עמדה זו לאחר שהשלימה עם התוצאה העונשית בעניינו של נאשם 3.

עניינו של **נאשם 4** מחייב תוצאה דומה בעריכת האיזונים המתבקשים על דרך 'מקבילית הכוחות': נתוניו האישיים והנזק הקונקרטי הצפוי בגינם פחות מזה של נאשם 3 אך גם חומרת המעשים בהם הורשע חמורה פחות ולמעשה, הענישה לה עותר שירות המבחן נמצאת בתוך מתחם הענישה בעניינו (מלבד סוגיית אי ההרשעה). בנסיבות אלה מצאתי כי שיקולי שוויון והגינות מצדיקים קבלת המלצת שירות המבחן גם בעניינו.

קשה יותר הדיון בעניינו של **נאשם 1**. מעשיו של נאשם זה חמורים משל יתר חבריו וביטול הרשעה בגין מעשה אלימות חמור של נשיכת שוטר היא תוצאה קשה העלולה להעביר מסר חמור לציבור ולחטוא במידת ההגנה על הערכים המוגנים ועל ציבור השוטרים. בצד זאת, גם הנזק הצפוי העלול להיגרם לנאשם זה כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה גדול יותר ומוחשי יותר משל יתר חבריו, כעולה בבירור מתסקיר שירות המבחן והוא גדול יותר גם מעניינו של נאשם 3 שנמצא כעת במהלך הכשרתו וטרם סיים לימודיו. בשונה מעניינם של נאשמים 2 ו-4, שם התוצאה העונשית מתבקשת וההכרעה בה לא היתה מורכבת נוכח התוצאה בעניינו של נאשם 3 הרי שבעניינו של נאשם 1 ניתן לומר, כי ההכרעה מייסרת ממש.

בסופו של דבר, ההכרעה היא כחוט השערה, לנהוג גם בעניינו של נאשם זה בדומה ליתר חבריו מבחינת ביטול ההרשעה ולתת ביטוי לחומרה העודפת במעשה אותו ביצע ברכיבי הענישה האחרים.

מותב זה אינו נוהג להתפייט.

אך בית המשפט סבור באמת ובתמים, כי התועלת הציבורית וארוכת הטווח הצפויה מביטול ההרשעה במקרה זה גדולה מהתועלת החברתית שתושג ממתן עדיפות לשיקולי הגמול והרתעת הרבים. הנאשם מעד ושגה משגה חמור בהתנהגות אנטי-ממסדית ובאלימות חמורה כלפי שוטר. הנאשם מתחרט על מעשה זה, שילם כבר מחיר יקר על כך והפנים את הפסול בהתנהגותו. הנאשם מתכוון להקדיש את חייו המקצועיים לקידום מגמות חיוביות בחברה האזרחית ולהתגייס לתפקיד חינוכי. הלקחים שהפיק הנאשם ממעידתו האישית עשויים למנוע מקרים דומים בעתיד. המסר המאפשר מחילה וקבלה ביחס לצעירים שפניהם לבניית חברה המעודדת שילוב, יצרנות ודו-קיום חשוב לא פחות מהמסר המוקיע, מגנה ומעניש מי שפניהם לאלומות, דרדור פירוד וסכסוך.

מלאכתו הקשה של בית המשפט היא להבחין בין המקרים ולהותיר את הכלי החרגי של ביטול הרשעה למקרים חריגים.

לצורך כך נעזר בית המשפט בגורם המקצועי הממליץ לו והוא שירות המבחן. האבחנה היא לעיתים קשה ומלאכת גזירת הדין מייסרת לא אחת. אך בית המשפט אינו רשאי להיבטל מן המלאכה ועליו האחריות לגזור את הדין.

עניינו של נאשם 1 הוא מן המקרים הקשים ובית המשפט נוטל על עצמו את האחריות להעדיף את דרך השיקום, שגם אופטימיות בצידה לעתידה של מדינת ישראל על פני הדרך האחרת.

סוף דבר:

19. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מורה על ביטול הרשעתם של הנאשמים 1, 2 ו- 4.

אני מטילה על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1:

א. צו של"צ בהיקף של 350 שעות.

הנאשם יבצע את עבודות השל"צ בהתאם לתוכנית שנבנתה על ידי שירות המבחן וישלים אותה בתוך שנה מהיום.

הובהר לנאשם, כי אם לא ישתף פעולה עם שירות המבחן, או לא יתמיד בביצוע עבודות השל"צ, ניתן יהיה להפקיע את צו השל"צ ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

ב. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 3,500 ₪ לשוטר נפגע העבירה. הפיצוי ישולם בתוך 90 יום ויועבר לנפגע העבירה בהתאם לפרטים שתעביר המאשימה למזכירות בית המשפט בתו 15 יום.

את הפיצוי ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:

- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון 073-2055000
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת בשוברי תשלום).

נאשם 2:

ניתן בזאת צו של"צ בהיקף של 180 שעות.

הנאשם יבצע את עבודות השל"צ בהתאם לתוכנית אשר תוגש לאישור בית המשפט בתוך 21 יום, ובתוך שנה ממועד

אישור צו השל"צ.

המזכירות תעקוב.

הובהר לנאשם, כי אם לא ישתף פעולה עם שירות המבחן, או לא יתמיד בביצוע עבודות השל"צ, ניתן יהיה להפקיע את צו השל"צ ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

נאשם 4:

ניתן בזאת צו של"צ בהיקף של 350 שעות.

הנאשם יבצע את עבודות השל"צ בהתאם לתוכנית אשר תוגש לאישור בית המשפט בתוך 21 יום, ובתוך שנה ממועד אישור צו השל"צ.

המזכירות תעקוב.

הובהר לנאשם, כי אם לא ישתף פעולה עם שירות המבחן, או לא יתמיד בביצוע עבודות השל"צ, ניתן יהיה להפקיע את צו השל"צ ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ב' סיוון תשפ"ג, 22 מאי 2023, בהעדר הצדדים.